

Audit „Riigi tegevus laste tervise hoidmisel ja ravimisel“

Mart Vain

Tulemusauditi osakonna auditijuht

Riigikogu riigieelarve kontrolli erikomisjon

09.11.2016

Auditi eesmärk

Välja selgitada, kas laste tervishoiukorraldus tagab, et

- tervisehäiretega ja haiged lapsed leitakse üles;
- lapsed jõuavad õigel ajal tervishoiuspetsialisti juurde, kui tervisehäire või haigus on tuvastatud;
- lapsed saavad vajalikus mahus ravi, kui nad on jõudnud tervishoiuspetsialisti juurde.

Terviseprobleemidega laste märkamine

Tervisekontrollides käimine

Perearsti juures kontrollis käimine sõltub vanusest:

- kuni 2aastastest käis juhendijärgsetes tervisekontrollides 85–93%;
- eelkooliealistest 3–6 aastastest lastest käis ette nähtud tihedusega tervisekontrollis ca 4%. Kolme aasta jooksul käis kaks korda kontrollis 12% ning ühe korra 32% lastest;
- koolieas käis lastest kontrollis olenevalt vanusest 8–20%.

Koolitervishoid: kooliõendus

- 01.04.2016. a seisuga polnud kooliõde 14 üldhariduskoolis ehk teenust ei saanud ca 1000 õpilast.
- Nõuet 1 kooliõde kuni 600 õpilase kohta ei suudetud kõikjal täita ehk nõuetekohast teenust ei saanud ca 34 000 õpilast.
- Puudub süsteemne koostöö tervishoiuspetsialistidega (perearstiga, tugispetsialistiga) ja infovahetus lapsevanematega.

Koolitervishoid: tugispetsialistid

- Perearstid ning kooliõed ei ole piisavalt ette valmistatud laste vaimset tervist jälgima. Nt söömishäireid märkas perearst esimesena ligi 41%-l tuvastatud juhtudest, aktiivsus- ja tähelepanuhäiret märkas perearst esimesena 14%-l juhtudest. Kooliõed vastavalt 7%-l ja 29%-l juhtudest.
- Paljudes koolides pole kättesaadavad tugispetsialistid, kes peaksid olema vaimse tervise probleemide esimesed märkajad.

Tugispetsialistide arv ja osakaal üldhariduskoolides 2015/2016. õppeaastal

Tugispetsialisti ametinimetus	Tugi- spetsialistide arv kokku	Üldhariduskoolide arv, kus töötab vastav tugispetsialist	Osakaal (%) kõikidest koolidest, kus spetsialist töötab
Eripedagoog	176	144	28
Koolipsühholoog	166	156	30
Logopeed	258	250	48
Sotsiaalpedagoog	230	198	38

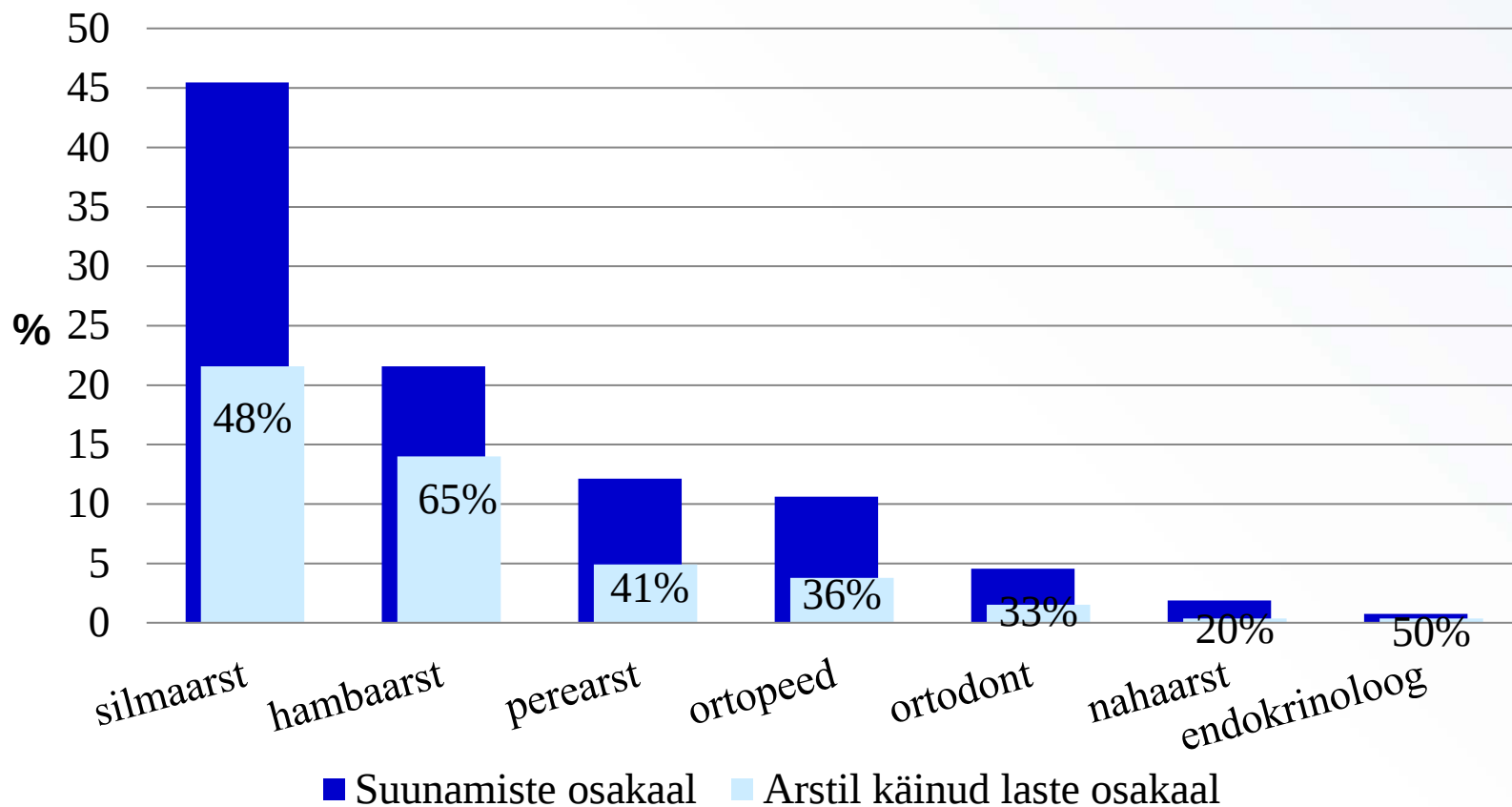
Laste õigeaegne ravile suunamine

Krooniliste haigustega laste ravile suunamine

Ekspertide analüüs:

- Söömis- ning aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lastest 2/3 ei suunatud õigel ajal ravile.
- Terviseprobleemi ei tunta ära õigel ajal, mistõttu ravi algas keskmiselt 2 aastat pärast esimesi dokumenteeritud sümptomeid.

Kooliõe poolt 2014. aastal arsti vastuvõtule suunatud ja neist aasta jooksul arsti juures käinud laste osakaal

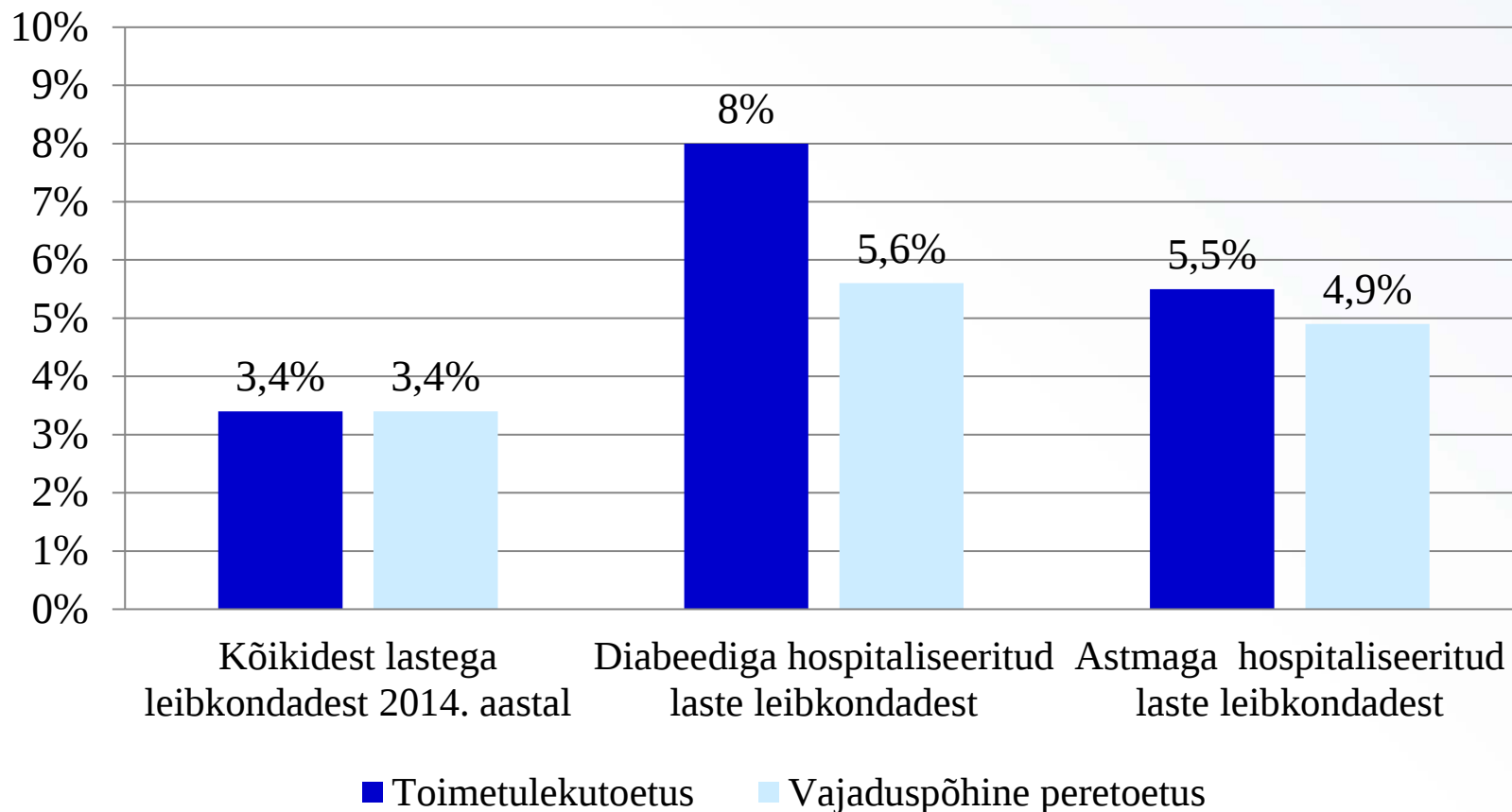

Laste haiguste ravi

Rasvunud laste ravi

- Analüüsitulemused näitasid, et rasvunute ravi polnud järjepidev: 4aastase perioodi vältel sai tervishoiuteenust vähemalt korra ühel aastal 58%, kahel aastal 30% ja kolmel aastal 8% rasvunutest. Neid rasvunuid, kes said teenust järjepidevalt, s.t kõigil neljal aastal, oli 4%.
- Puudub kehtiv ravijuhend, mis annaks suuniseid rasvunute ravimiseks.

Diabeedi ja astma tõttu hospitaliseeritud lastega leibkondade ning kõigi lastega leibkondade osakaal sotsiaaltoetuste saamise järgi (2014)

Riigikontrolli hinnang

- Riigikontrolli hinnangul ei taga praegune laste tervishoiukorraldus laste tervise probleemide ennetamist, õigeaegset avastamist, süsteemset jälgimist ega järjepidevat ravi.
- Lapse tervise jälgimine ja tervishoiuteenuste osutamine ei toimi koordineeritult ja spetsialistide vahel puudub sisuline koostöö.

Riigikontrolli olulisemad soovitused (1)

- Töötada välja laste tervise jälgimisel ja ravimisel integreeritud teenuste kontseptsioon, mille raames ühendatakse toimivaks ja koordineeritud võrgustikuks perearstiteenus, koolitervishoiuteenus, eriarstiabi, õppenõustamise tugiteenused ning lastekaitse.
- Kaaluda perearstile täiendava ülesande panemist, mille kohaselt oleks tal kohustus jälgida, et laps saaks kõiki vajalikke teenuseid ning vajaduse korral teavitaks ja nõustaks lapsevanemat

Riigikontrolli olulisemad soovitused (2)

- Kehtestada miinimumnõuded tugispetsialistide arvule koolis ja nende koolitusele; juhendada koolipidajaid (peamiselt omavalitsusi), et nad tooksid tugispetsialistid omavalitsuse juhtimise alla.
- Töötada välja ja integreerida õpetajakoolituse programmidesse krooniliste haigustega laste märkamise ning nendega tegelemise koolitus.